

Ir-Raba' Sena IL-ĠEOGRAFIJA (Ġenerali) IL-HIN: Siegha u Nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din hija lista ta' kliem ġeografiku użat f'din il-karta tal-eżami u t-tifsira tiegħu bl-Ingliż.

<i>Densità tal-popolazzjoni</i>	<i>Population density</i>
<i>It-tagħwir tal-blat</i>	<i>Weathering</i>
<i>Erożjoni</i>	<i>Erosion</i>
<i>Depożizzjoni</i>	<i>Deposition</i>
<i>Tmermir tal-blat</i>	<i>Weathering</i>
<i>Tmermir tal-blat b'mod bijoloġiku</i>	<i>Biological weathering</i>
<i>Tmermir tal-blat b'mod kimiku</i>	<i>Chemical weathering</i>
<i>Promontorju</i>	<i>Headland</i>
<i>Materja prima</i>	<i>Raw material</i>
<i>Speċi Mhedda</i>	<i>Endangered species</i>
<i>Speċi Estinti</i>	<i>Extinct species</i>

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha.

1. (a) Xi tfisser **densità tal-popolazzjoni**?

_____ (1)

(b) Fil-Kolonna B, iktib jekk ir-reġjun imsemmi f'Kolonna A għandux densità ta' popolazzjoni għolja jew densità ta' popolazzjoni baxxa. (4)

(c) Fil-Kolonna C agħti raġuni għad-densità ta' popolazzjoni li għandu kull reġjun imsemmi f'Kolonna A. (4)

Kolonna A Reġjun	Kolonna B Densità ta' popolazzjoni għolja jew baxxa?	Kolonna C Raġuni
Il-Foresta tal-Amazun		
Id-deżert tas-Saħara		
Il-Bangladexx		
L-Ewropa tal-Punent		

(d) Imla l-vojt b'dawn il-frazzjiet:

migrazzjoni internazzjonali migrazzjoni stagjonali

mill-Messiku għall-Istati Uniti minn Malta għall-Italja

_____ huwa l-moviment tan-nies minn post għall-iehor marbut ma' zmien partikolari tas-sena biss, bhal meta haddiema jemigraw _____ biex ifittxu xoghol fi zmien il-hsad.

_____ huwa l-moviment tan-nies minn pajjiż għall-iehor bhal meta n-nies jitolqu _____ għal zmien twil hafna. (4)

(e) Xi fatturi li jidhru hawn taht jimbuttaw lin-nies mill-kampanja filwaqt li ohrajn jattiraw lin-nies lejn l-ibliet. Poggi l-fatturi fil-kolonna t-tajba.

**Aktar opportunitajiet ta' xoghol
Nuqqas ta' servizzi mediċi
Diżastri naturali**

**Pagi baxxi
Aktar opportunitajiet ta' studju
Livell ta' ghixien għoli**

Fatturi li jimbuttaw	Fatturi li jattiraw
	
	

(6)

(f) Hawn taht jidhru r-rati tat-twelid u r-rati tal-mewt ta' tliet pajjiżi. Imla l-kolonna t'hawn taht b'dawn il-frazzjiet:

Il-popolazzjoni tonqos

Il-popolazzjoni tibqa' l-istess

Il-popolazzjoni tikber

Pajjiż	Rata tat-twelid	Rata tal-mewt	Tibdil fil-popolazzjoni
Malta	10	8	
Il-Bulgarija	10	14	
L-Italja	9.6	9.6	

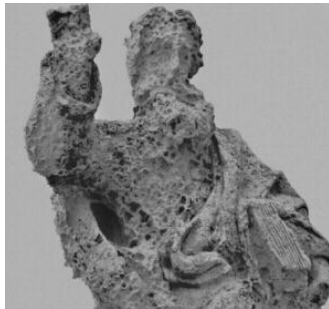
(3)

- (g) Immarka (✓) fil-kolonna t-tajba biex turi jekk il-fatturi msemmija jaffettwaw tat-twelid jew ir-rata tal-mewt.

Fatturi	Effett fuq ir-rata tat-twelid	Effett fuq ir-rata tal-mewt
L-użu ta' kontraċettivi		
Sistema tajba ta' drenagg		
Tfal ikkunsidrati b'hala piż finanzjarju		
Aktar informazzjoni dwar stili ta' ħajja sana		
Aktar nisa jahdmu		

(5)

2. (a) Disinni 1 u 2 juru proċessi differenti ta' tmermir tal-blat.

Disinn 1

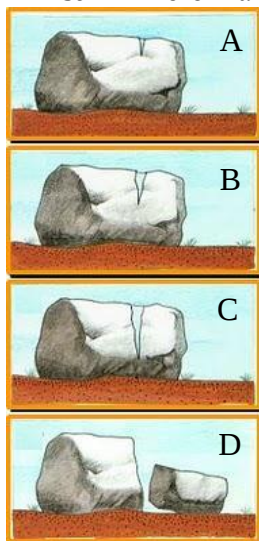
Disinn 2

Aqta' linja taht ir-risposta t-tajba.

- (i) F'disinn 1 l-istatwa qed tinqered minn tmermir ta' blat
(b'mod bijoloġiku / folja folja / b'mod kimiku).
- (ii) F'disinn 2 il-fenek qed jikkawża tmermir ta' blat
(b'mod bijoloġiku / folja folja / b'mod kimiku).

(4)

- (b) Hares sewwa lejn disinn 3 li juri proċess ta' tmermir tal-blat bil-ġlata. Ikteb in-numri 1 sa 4 f'Kolonna A biex tpogġi s-sentenzi f'ordni.

Disinn 3

Kolonna A	Kolonna B
	Jekk it-temperatura tinzel taht iż-0°C, l-ilma jiffriża, jespandi u johloq pressjoni fuq il-blata.
	L-ilma tax-xita jidhol fix-xquq tal-blat.
	Jekk dan il-proċess jigri regolarment, il-blat jibda jitfarrak f'biċċiet żgħar.
	Is-silġ idub meta t-temperatura toghla iktar minn 0°C iżda jerga' jiffriża meta t-temperatura terġa' tinzel taht 0°C.

(4)

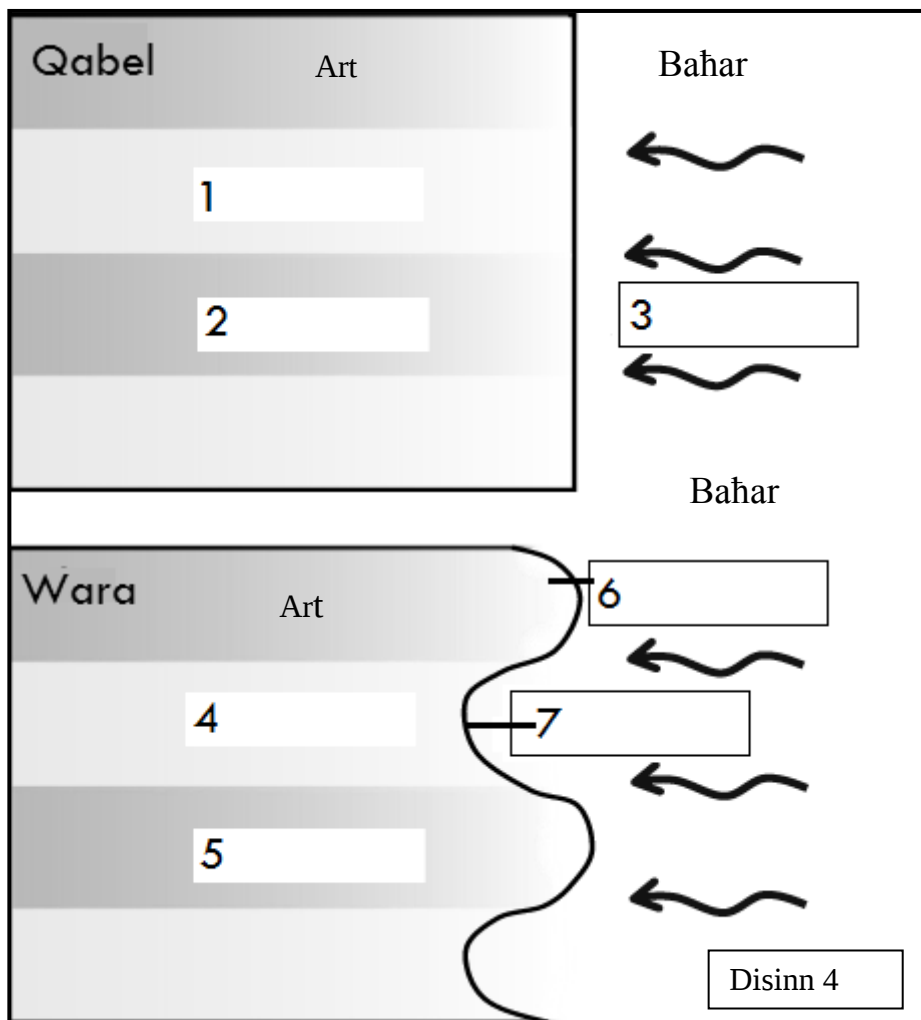
3. (a) Spjega d-differenza bejn il-proċess ta' erożjoni u l-proċess ta' depożizzjoni.

(4)

- (b) L-istampi f'disinn 4 juru kif jiffurmaw il-promontorji u l-bajjiet. Ikteb dawn il-kliem fil-post it-tajeb fid-disinn t'hawn taht.

Blat iebes	Blat artab	Blat iebes	Mewġ
Blat artab	Promontorju	Bajja	

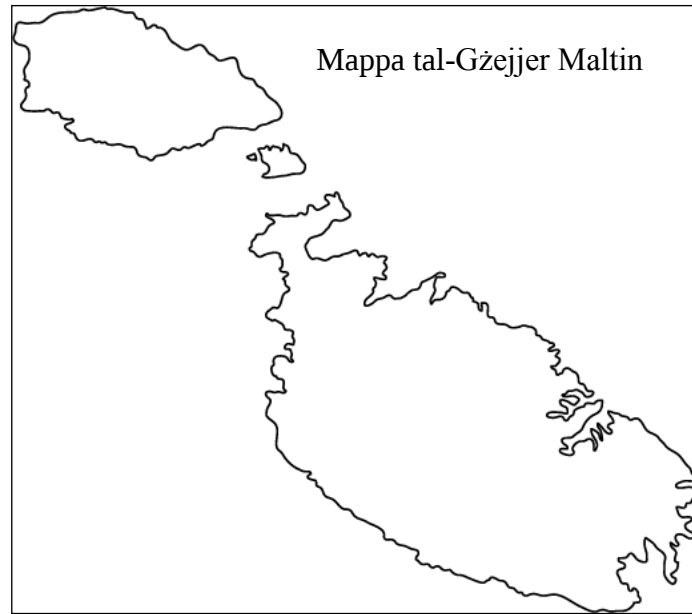
(7)

- (c) Semmi post fil-Gżejjer Maltin fejn insibu kemm promontorju u bajja.

(2)

- (d) Fuq il-mappa tal-Gżejjer Maltin (Disinn 5), li tidher hawn taht, immarka pro
bajja.

Disinn 5

4. (a) Imla l-vojt bil-frażijiet li jidhru hawn taht:

**l-ghalliema
il-kostruzzjoni
materja prima**

**il-biedja
il-fabbrika tal-ghamara
ix-xufiera**

**prodotti mmanifatturati
xoghol fil-barrieri
servizzi**

L-industrija primarja tinvolti t-tehid u l-produzzjoni ta' _____.

Eżempji ta' industrija primarja f'Malta huma s-sajd, _____

u _____.

L-industrija sekondarja tuża r-rizorsi tal-industrija primarja biex tbiddilhom fi

_____.

Tliet eżempji ta' industrija sekondarja huma l-bini ta' vapuri,

_____ u _____.

L-industrija terzjarja tipprovdi _____.

_____ u _____ huma żewġ

eżempji ta' xoghol fis-settur terzjarju.

- (b) Spjega kif kull wiehed minn dawn il-perikli naturali li jidhru hawn taht jaffe
biedja.

Periklu naturali	Effett fuq il-biedja
Xita qawwija kontinwa	
Nixfa tas-sajf	
Irjieh qawwija	

(6)

5. (a) Agħti t-tifsira ta' **tnejn** minn dawn il-frażijiet:

Ambjentalist: _____

Tniġġiz: _____

Speċi mhedda: _____

Speċi estinta: _____

(4)

- (b) Semmi raġuni għalfejn xi speċi huma mhedda.

(4)

- (c) Semmi **żewġ** gruppi ambjentalisti li jahdmu f'Malta jew fuq livell internazzjonali.

(2)

6. (a) Semmi **tlit** sorsi ta' enerġija mhux rinnovabbli.

(3)

(b) Semmi **żewġ** problemi kkawżati minn użu ta' enerġija mhux rinnovabbli. Din il-problema tista' jkollha jistgħu jgħinuk twieġeb din il-mistoqsija.

(i) _____

(ii) _____

(6)

Disinn 6

Disinn 7

(c) Semmi **żewġ** sorsi ta' enerġija rinnovabbli li nistgħu nużaw fil-Gżejjer Maltin.

(2)

(d) Semmi **żewġ** vantaġġi tal-użu tal-enerġija rinnovabbli fil-Gżejjer Maltin.

(i) _____

(ii) _____

(4)

7. Uża l-mappa tad-dinja (Disinn 8) li tidher f'pagna 8 biex tagħzel l-isem it-tajjeb minn dawk fil-parentesi billi taqta' sinjal tahtom.

Baħar 1	(Il-Baħar Mediterranean, Il-Baħar tat-Tramuntana, Il-Baħar l-Aħmar)
Baħar 2	(Il-Baħar Mediterranean, Il-Baħar tat-Tramuntana, Il-Baħar l-Aħmar)
Pajjiż 3	(Il-Kanada, Il-Messiku, L-Istati Uniti tal-Amerka)
Pajjiż 4	(Iċ-Ċina, L-Indja, Il-Ġappun)
Belt 5	(Lima, Seoul, Kinshasa)
Belt 6	(Tokjo, Sao Paulo, Dhaka)

Kaskata 7	(Il-Kaskati tan-Niagara, Il-Kaskati Angel, Il-Kaskati ta' Victoria)
Foresta 8	(Tal-Madagaskar, Tal-Borneo, Tal-Amaz�n)
Muntanji 9	(Il-Himalayas, L-Alpi, L-Andes)
Deżert 10	(Ta' Kalahari, Ta' Atakama, Tas-Sahara)

(10)

Disinn 8: Mappa tad-dinja

